

Az Európai Szociális és Gazdasági Bizottság véleménye – Tárgy: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az ingatlanok időben megosztott használati joga, a hosszú távra szóló üdülési termékek, azok továbbértékesítése és cseréje egyes szempontjai tekintetében a fogyasztók védelméről

COM(2007) 303 final – 2007/0113 (COD)

(2008/C 44/06)

2007. június 28-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2007. október 4-én elfogadta véleményét. (Előadó: Jorge PEGADO LIZ.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. október 24–25-én tartott 439. plenáris ülésén (az október 24-i ülésnapon) 129 szavazattal 3 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. A vélemény lényegi tartalma

1.1 A fogyasztóvédelmi közösségi joganyag átvilágításáról szóló zöld könyvvel ⁽¹⁾ és a távollevők között kötött szerződésekről szóló irányelv végrehajtására vonatkozó európai bizottsági közleménnyel ⁽²⁾ kapcsolatos véleményeivel összhangban az EGSZB támogatja az Európai Bizottság arra irányuló kezdeményezését, hogy az 1994. október 26-i 94/47/EK irányelvet ⁽³⁾ a javaslat ⁽⁴⁾ szerint felülvizsgálja, az EGSZB megjegyzéseit és ajánlásait is figyelembe véve.

1.2 Az EGSZB nagy vonalakban egyetért az Európai Bizottság javaslatának lényegével, már ami az irányelv hatályának kiterjesztését, az új termékek jellegének meghatározását és egyértelművé tételét, a szerződéskötést megelőző információkra és a szerződésre vonatkozó követelmények megerősítését, az elállási időszak szabványosítását, illetve ezen időszak alatt a bármilyen okból történő kifizetések tilalmát illeti.

1.3 Az EGSZB örömmel fogadja a javaslat lényegre szorító megközelítését, mivel ezáltal a tagállamoknak a Szerződésben foglalt elveknek megfelelően lehetőségük nyílik arra, hogy további lépéseket tegyenek a fogyasztók védelmére. Az EGSZB ugyanakkor úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak a fogyasztóvédelmi közösségi joganyag átvilágításáról szóló zöld könyvben is kifejtett saját érvelése alapján ha valamely területen maximális harmonizációra van szükség, akkor ez pontosan az a terület, egyrészt a szóban forgó jog *sui generis* jellege miatt, másrészt pedig a sokszínű jogi természetéből adódó, nemzeti szinten tapasztalható jelentős elképzelés- és jellegbeli eltérések miatt, mely utóbbiaknak a különböző nemzeti jogi rendszerekben igen szerteágazó következményei vannak, különösen az időszakok minimumára és maximumára, a visszavonásra, illetve

a semmisnek nyilvánításra, valamint a szerződés felbontására, illetve érvénytelenítésére vonatkozóan.

1.4 Az EGSZB ezért sajnálattal állapítja meg, hogy az Európai Bizottság – bár elismeri, hogy az ebben az ágazatban előforduló problémák többsége gyakran határokon átnyúló természetű, és ezért azokat a tagállamok egymaguk a nemzeti jogrendszerek közötti különbségek miatt nem képesek tökéletesen megoldani – végül is mindössze néhány szempontot vizsgál ezekhez a jogokhoz kapcsolódóan, és – mint már annyiszor – a tagállamokra bízva egy sor különböző helyzet megoldását, ami a javaslatban felsorolt problémák orvoslását alig viszi előre.

1.5 Emellett az EGSZB ugyan egyetért a „minimális harmonizáció” rendszerének bevezetésével, a többi közösségi intézménnyel együtt ⁽⁵⁾ mégis úgy véli, hogy a fogyasztók jogait védő intézkedések mércéje ezúttal túl alacsonyra került. A tapasztalat azt mutatja, hogy a tagállamok túlnyomó többsége nem élt e záradék adta lehetőségekkel, hanem szó szerinti megközelítést alkalmazott ⁽⁶⁾, emiatt nem tudta a fogyasztók védelmét megfelelő szinten garantálni. Az EGSZB ezért nyomatékosan arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a szubszidiaritás elvének kellő tiszteletben tartása mellett a javaslat keretén belül más, hasonlóképpen fontos szempontokat is vegyen szabályozás alá, alapelveként a fogyasztók magasabb szintű védelmét követve.

1.6 Az EGSZB tehát azt javasolja, hogy a fogyasztóvédelem színvonalának emelése és a megfelelő szint szavatolása érdekében javítsanak a szóban forgó jogokra, a főszerződés tartalmára és annak – különösen a nem kapcsolódó hitelt illetően – a kiegészítő szerződésekkel való összefüggésére vonatkozó jogi rendszert érintő rendelkezéseken.

⁽¹⁾ HL C 256., 2007.10.27., előadó: Richard Adams.

⁽²⁾ HL C 175., 2007.7.27., előadó: Jorge Pegado Liz.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 94/47/EK irányelve (1994. október 26.) az ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződések egyes szempontjai vonatkozásában a fogyasztók védelméről (HL L 280., 1994.10.29., 83. o.). EGSZB-velemény: HL C 108., 1993.4.19., 1. o.

⁽⁴⁾ Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az ingatlanok időben megosztott használati joga, a hosszú távra szóló üdülési termékek, azok továbbértékesítése és cseréje egyes szempontjai tekintetében a fogyasztók védelméről (COM(2007) 303 final, 2007.6.7.).

⁽⁵⁾ 1999-es jelentés az Európai Parlament és a Tanács 1994. október 26-i 94/47/EK irányelvének végrehajtásáról (SEC(1999) 1795 final), valamint az Európai Parlament 2002. évi jelentése (RR\470922EN.doc, PE 298.410. sz. dokumentum [A szöveg magyar nyelven nem áll rendelkezésre – A ford.]).

⁽⁶⁾ Dánia, Finnország, Hollandia, Írország, Olaszország, Luxemburg, Svédország, Németország és Ausztria.

1.7 A korábbi véleményekkel összhangban ⁽⁷⁾ az EGSZB hangsúlyozni kívánja annak fontosságát, hogy a szerződő feleknek – különösen a kevésbé jól informált fogyasztóknak – rendelkezésükre álljanak a megfelelő ismeretek. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy hasznos lenne annak lehetőségét is megtartani, hogy a tagállamok arányos és kellően elrettentő büntetőjogi szankciókat alkalmazzanak az olyan gyakorlatok esetében, amelyek súlyosan megsértik az irányelvben foglalt jogokat, melyeknek alapvető jellemzőit még megfelelő részletességgel ki kell dolgozni.

1.8 Az EGSZB arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy végezze el a konzultációs dokumentumára ⁽⁸⁾ kapott válaszok részletes elemzését, különösen azoknak a dokumentumban megkérdezett tagállamoknak a vonatkozásában, amelyek nem kerültek be az irányelv végrehajtásáról szóló, csupán 15 tagállamot lefedő jelentésbe ⁽⁹⁾. Az Európai Bizottságnak továbbá a 25 tagállamot lefedő összehasonlító elemzést ⁽¹⁰⁾ is alaposan meg kellene vizsgálnia, a tagállamok közötti különbségekre összpontosítva.

1.9 Az EGSZB konkrétan egy sor módosítást javasol ⁽¹¹⁾, és számos ajánlást fogalmaz meg, amelyek célja a javaslat jogi szempontjainak javítása, valamint a már más irányelvekben – különösen a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelvben ⁽¹²⁾ – meglévő ötletek, elképzelések vagy gyakorlatok megszilárdítása és összehangolása. Mindezeket figyelembe kell venni a fogyasztók biztonságának és az ilyen típusú szerződésekbe vetett bizalmuknak a növelése érdekében, amelyek mögött igen gyakran agresszív marketingfogások és kereskedelmi kampányok húzódnak meg ⁽¹³⁾.

2. Az irányelvjavaslat lényegi tartalma

2.1 Az Európai Bizottság az ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződések egyes szempontjai vonatkozásában a fogyasztók védelméről szóló, 1994. október 26-i 94/47/EK európai parlamenti és tanácsi

irányelv felülvizsgálatát javasolja. A javaslat az irányelv végrehajtásáról szóló európai bizottsági jelentéssel ⁽¹⁴⁾ kapcsolatos 2000. április 13-i tanácsi következtetések, valamint az Európai Parlament 2002. július 4-i állásfoglalásában ⁽¹⁵⁾ foglalt javaslatok mögé sorakozik fel.

2.2 Az Európai Bizottság már a 2002–2006-os időszakra vonatkozó fogyasztóvédelmi politikai stratégiáról szóló közleménye ⁽¹⁶⁾ óta tervezi ennek az irányelvnek a felülvizsgálatát, amely az e témával foglalkozó zöld könyvben ⁽¹⁷⁾ leírt úgynevezett „fogyasztóvédelmi közösségi joganyag” részét képezi.

2.3 Az Európai Bizottság az irányelv végrehajtása szempontjából problémás helyzetek szemrevételezése kapcsán megemlíti, hogy az ágazatban tapasztalható piaci változások jelentős számú olyan új terméket eredményeztek, amelyek ugyan az üdülésre szolgáló szálláshely használatához kapcsolódnak, mégsem tartoznak az irányelv hatálya alá.

2.4 Az Európai Bizottság 1999. évi jelentése az Európai Parlament és a Tanács 94/47/EK irányelvének végrehajtásáról ⁽¹⁸⁾ már számtalan hiányosságra világított rá az irányelv átültetésével kapcsolatban, következtetéseit pedig, melyek az irányelv bármilyen felülvizsgálata esetén figyelembe veendő tényezőket sorolják fel, a Tanács 2000. áprilisában elfogadta ⁽¹⁹⁾.

2.5 Az Európai Parlament környezetvédelmi, közegészségügyi és fogyasztóvédelmi bizottságának 2001-ben megfogalmazott véleménye ⁽²⁰⁾ is kiemelte az irányelvben foglalt „fogyasztóvédelmi intézkedések legalacsonyabb elfogadható szintjét”.

2.6 Az Európai Parlament a 2002. július 4-i állásfoglalásában erre azt ajánlotta az Európai Bizottságnak, hogy hozzon intézkedéseket a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítása érdekében.

2.7 Ezen okoknál fogva az Európai Bizottság úgy véli, hogy az irányelv külön felülvizsgálata sürgős, sőt, „[a] fogyasztókat érintő, különösen a továbbértékesítéssel és az új termékekkel kapcsolatos problémák fontossága miatt prioritássá vált” – ilyen új, problémás termékek „például a kedvezményes üdülési klub, valamint a továbbértékesítésre vonatkozó szerződések”, „amelyeket hasonló módon értékesítenek, mint az ingatlanok időben megosztott használati jogát, és amelyek gazdasági szempontból is hasonlóak ahhoz”.

⁽⁷⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő tárgyban: Az Európai Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 1997/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv végrehajtásáról (HL C 175., 2007.7.27.).

⁽⁸⁾ Konzultációs dokumentum: Az időben megosztott használat jogáról szóló irányelv felülvizsgálata (angol nyelven hozzáférhető: http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/timeshare/consultation_paper010606_en.doc).

⁽⁹⁾ Jelentés az Európai Parlament és a Tanács 1994. október 26-i 94/47/EK irányelvének végrehajtásáról (SEC(1999) 1795 final).

⁽¹⁰⁾ „Összehasonlító elemzés – D. Az időben megosztott használati jog irányelve (94/47)”. Készítette: Hans Schulte-Noke, Andreas Borge és Sandra Fischer (*Consumer Law Compendium*).

⁽¹¹⁾ Különösen a 2. cikk (1) bekezdésének g) pontjára, a 3. cikk (2) és (4) bekezdésére, a 4. cikk (1), (2) és (3) bekezdésére, az 5. cikk (1), (5), (6), (8) és (9) bekezdésére, valamint az I. melléklet (1) bekezdésére, a III. melléklet f) pontjára és a IV. melléklet d) pontjára vonatkozóan.

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EKG tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról („Irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) – HL L 149., 2005.6.11., 22. o. EGSZB-vélemény: HL C 108., 2004.4.30., 81. o.

⁽¹³⁾ Ezt írja az alábbi két tárgyban készült EGSZB-vélemény is: *Javaslat tanácsi irányelvre a fogyasztók védelméről az ingatlanok időben megosztott használatára vonatkozó szerződésekben* – előadó: Manuel Ataíde Ferreira (HL C 108., 1993.4.19., 1. o.) –, illetve *Közösségi cselekvési terv az idegenforgalom támogatására* – előadó: L. Cunha, társelőadó: G. Frandi (HL C 49., 1992.2.24.).

⁽¹⁴⁾ SEC(1999) 1795 final.

⁽¹⁵⁾ Az Európai Parlament állásfoglalása az ingatlanok időben megosztott használati jogának vonatkozásában a fogyasztók védelméről szóló közösségi politikáról (94/47/EK irányelv) (P5_TA(2002)0369. sz. dokumentum, HL C 271. E, 2003.11.12., 578. o.).

⁽¹⁶⁾ A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Fogyasztóvédelmi politikai stratégia 2000–2006” [COM(2002) 208 final], (HL C 137., 2002.6.8., 2. o.). EGSZB-vélemény: HL C 95., 2003.4.23., 1. o.

⁽¹⁷⁾ COM(2006) 744 final. EGSZB-vélemény: HL C 256., 2007.10.27.

⁽¹⁸⁾ SEC(1999) 1795 final.

⁽¹⁹⁾ Fogyasztóvédelmi Ügyek Tanácsa, Luxembourg, 2000. április 13.

⁽²⁰⁾ EP 298.410 RR\470922EN.doc.

2.8 Ennek fő indoklásaként az Európai Bizottság a szerződés-kötést megelőző és a szerződéssel kapcsolatos információkra vonatkozó követelmények naprakészre hozatalának szükségességét, az elállási idő alatt érvényes előlegkérési és -fizetési tilalomra vonatkozó rendelkezések szabványosítását, az elállási időszak összehangolását, illetve a büntetőjogi szankciók bevezetése lehetőségének fontolóra vételét emeli ki.

2.9 A legfontosabb érintett felekkel 2004 és 2006 között tartott üléseken folyt konzultáció.

2.10 Miután számos panasz érkezett az időben megosztott használati joggal kapcsolatosan – különösen az olyan új termékekkel kapcsolatban, mint az üdülési klubok, a kedvezményes turistaszerződések, valamint csere- és továbbértékesítési szerződések –, az Európai Bizottság egy konzultációs dokumentumot ⁽²¹⁾ adott ki. Ezeket a kérdéseket a tagállami szakértőkből álló állandó munkacsoport is megvitatta a 2006. márciusában tartott, a közösségi joganyag felülvizsgálatáról szóló ülésén.

2.11 A javasolt felülvizsgálat az Európai Bizottságnak a közösségi joganyag korszerűsítésére és egyszerűsítésére vonatkozó munkaprogramjában is szerepel ⁽²²⁾.

2.12 Az Európai Bizottság úgy véli, hogy a javaslat jogalapja továbbra sem terjedhet a Szerződés 95. cikkén túl (a belső piac teljes megvalósítása), továbbá a javaslat a szubszidiaritás elvének megfelelően az időben megosztott használat jogának jogi természetére vonatkozóan nem tartalmazhat megjegyzéseket, tiszteletben tartván a tagállamoknak az erről alkotott különböző nézeteit.

2.13 Az Európai Bizottság kiemeli a probléma határokon átnyúló szempontjait, és úgy véli, hogy „[a] fogyasztói panaszok [...] többsége határokon átnyúló jellegű”. Azonban csak „a legproblémásabbnak bizonyult” szempontokat veszi számba, „amelyek esetében ezért szükséges a közösségi fellépés”, a többi szempontot a tagállamok jogrendjére bízva. Így nem is említi a szerződések visszavonására vagy felbontására vonatkozó jogokat (amelyeket pedig a 94/47/EK irányelv tartalmaz), még abban az esetben sem, amikor azok az elállási joghoz kötődnek.

3. Főbb megjegyzések a javaslatához

3.1 Általános megjegyzések

3.1.1 Az EGSZB örömmel fogadja az Európai Bizottság kezdeményezését, de megjegyzi, hogy késve érkezett, minthogy a problémák már 1999-ben felmerültek, és így már jóval korábban lehetett volna megoldást találni rájuk.

3.1.2 Az EGSZB továbbá szeretné hangsúlyozni, hogy a dokumentumban említett kérdések közül néhányat már az 1993. február 24-i véleményében ⁽²³⁾ is felvetett, amikor az irányelv még csak kidolgozás alatt állt.

3.1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat jogalapjául a Szerződés 153. cikkét kellene venni, nem pedig a 95. cikkét, mivel a kérdés nemcsak az egységes piacot érinti, hanem a fogyasztóvédelmet is.

3.1.4 Az EGSZB egyetért azzal, hogy a javaslat hatályát bizonyos ingó vagyontárgyakra is ki kellene terjeszteni, hogy az új, folyamatosan végbemenő piaci fejleményeket hatékonyan lehessen kezelni.

3.1.5 Az EGSZB támogatja a javaslat jelenlegi meghatározásaira irányuló módosításokat ⁽²⁴⁾, mivel azok jobban megfelelnek az ágazatban jelenleg értékesített termékeknek.

3.1.6 Az EGSZB támogatja a mindenfajta fizetés és előleg tilalmának megtartását, mivel ez a tilalom hatékonyan teszi lehetővé a fogyasztók számára, hogy élhessenek a szerződéstől való elállási jogukkal anélkül, hogy bármilyen anyagi nyomás nehezedne rájuk. Úgy véli továbbá, hogy a rendelkezések harmadik felekre történő kiterjesztése kielégítő módon lefedi a csere- és továbbértékesítési szerződéseket.

3.1.7 Az EGSZB örömmel fogadja a gondolkodási időszak 14 napra való meghosszabbítását – és ezáltal a folyamat határidejének szabványosítását, bár jobban örülne, ha a határidő munkanapokban lenne megadva, nem pedig naptári napokban, amint azt korábbi véleményeiben már hangoztatta ⁽²⁵⁾. Érdemes megjegyezni, hogy a 97/7/EK irányelv elfogadásakor a Tanács kiadott egy nyilatkozatot, amelyben arra szólítja fel az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg a gondolkodási időszak alkalmazott kiszámítási módjainak harmonizációs lehetőségeit a fogyasztóvédelmi irányelvekben.

3.1.8 Amint azt az EGSZB már korábbi véleményeiben kijelentette ⁽²⁶⁾, alapvető fontosságúnak tartja – a javaslat 1. cikke harmadik bekezdésének sérelme nélkül –, hogy az Európai Bizottság részletesen határozza meg az elállásra, a felbontásra és a visszavonásra való jogok természetét, korlátait és kihatásait. Más különben az olyannyira áhított jogszabály-közelítés nem jöhet létre, mivel minden tagállam a saját rendeleteit hozza majd meg, annak pedig elkerülhetetlenül hátrányos következményei lesznek a határokon átnyúló kapcsolatok fejlesztésére nézve.

⁽²¹⁾ Konzultációs dokumentum: Az időben megosztott használat jogáról szóló irányelv felülvizsgálata (angol nyelven hozzáférhető: http://ec.europa.eu/consumers/cons_int/safe_shop/timeshare/consultation_paper010606_en.doc).

⁽²²⁾ COM(2006) 629 final.

⁽²³⁾ HL C 108., 1993.4.19., 1. o.

⁽²⁴⁾ „Vásárló” helyett ezentúl „fogyasztó”.

⁽²⁵⁾ HL C 175., 2007.7.27., a távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről, előadó: Jorge Pegado Liz.

⁽²⁶⁾ Lásd az előző lábjegyzetet.

3.1.9 Mivel az irányelv célja az ilyen típusú jogokkal kapcsolatos nemzeti jogszabályok közelítése, az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat (4) preambulumbekzdésével szemben és az egyes országok között meglévő különbségek ellenére az Európai Bizottságnak még tovább kellene lépnie azzal, hogy meghatározza ezeknek a jogoknak a jogi természetét ⁽²⁷⁾, más szóval azt, hogy valódi (dologi) vagy hitelhez kötődő jogokról van-e szó. Enélkül a javaslat nem segít az észlelt problémák megoldásában. Le kell tehát fektetnie a jog érvényesítésének alapkövetelményeit, ha pedig valódi jogról van szó, akkor különösen a regisztrációval kapcsolatos következményeket.

3.1.9.1 Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon meghatározást az időben megosztott használattal kapcsolatos jogok jogi természetére: ezek a jogok valódi (dologi), vagy személyes, kötelezettséghez kapcsolódó (szolgáltatáshoz való) jogok-e, és határozza meg a „brüsszeli rendelet” és a „Róma I” rendelet alkalmazandó elveire nézve az ezzel járó következményeket. Enélkül a hőn áhított harmonizációt nem lehet megvalósítani, és a fogyasztók és kereskedők bizalmát sem lehet elnyerni. Az EGSZB tulajdonképpen már hozzájárult a meghatározáshoz azáltal, hogy a fent említett véleményében ⁽²⁸⁾ már kijelentette, hogy az időben megosztott használatra vonatkozó szerződés „valódi (dologi) vagy személyes jog. Nem bérleti jog, mivel a bérleti jog nem jár átruházással. Az átruházott jog osztatlan dologra – osztatlan lakásra – vonatkozik, és a valós tulajdonjog jellegét ölti (öltheti) magára”.

3.1.10 A jog által öltött jogi formára (amely akár *sui generis* is lehet) való tekintet nélkül – sőt, pontosan ezért – az EGSZB egyetért azzal, ahogyan a javaslat kiemel néhány kulcsfontosságú szempontot: az ingó és ingatlan vagyont, illetve a szálláshely (amely éjszakai ott-tartózkodást is jelent) használati és haszonélvezeti jogát, amelyet „ellenszolgáltatás” fejében lehet megszerezni minimum egyévi időtartamra.

3.1.11 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a 2. cikkben már felsorolt termékeken kívül fogalmazzon meg egy záradékot (amelyben a kulcsfontosságú szempontok meghatározása is szerepel) annak megkönnyítésére, hogy az irányelv olyan termékekre is alkalmazható legyen, amelyek esetleg csak a jövőben, az irányelv hatálybalépése után kerülnek piacra ⁽²⁹⁾, és nem felelhetnek meg az új termékek meghatározásában leírt követelményeknek.

3.1.12 Az EGSZB úgy véli, hogy annak lehetősége, hogy a fogyasztónak adott összeget kelljen megtérítenie vagy kifizetnie

azért, mert kellő időben élt az elálláshoz való jogával, világosan aláassa ezt a jogot, amely pedig azon az elképzelésen nyugszik, hogy a fogyasztónak nem kell megindokolnia döntését, és fizetnie sem kell. A javaslat 5. cikkének (5) és (6) bekezdését eszerint törölni kellene.

3.1.13 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét, hogy itt a nemrégiben elfogadott, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelvre ⁽³⁰⁾ utal, amellyel különben egyetért. Hangsúlyozza azonban, hogy az említett irányelv 14. és 15. cikke nem tesz említést a jelenleg hatályban lévő irányelvre, és a tárgyalta javaslatban sem található erre való utalás.

3.1.14 Az EGSZB, bár egyetért a minimális harmonizáció elvével, úgy véli, hogy a javasolt irányelv korlátozóbb, mint a jelenleg hatályos, mivel tartalmazza ugyan annak lehetőségét, hogy a tagállamok is hozzanak intézkedéseket a fogyasztói jogok magasabb fokú védelme érdekében, ám mindezt csak az elálláshoz való jog esetében teszi (a jog gyakorlásának kezdetét, gyakorlati vonatkozásait és hatásait tekintve). A hatályos irányelv 11. cikke ⁽³¹⁾ ezzel szemben szélesebb körben engedélyezi ennek a lehetőségnek a kihasználását. Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy továbbra is tartson fenn egy ehhez hasonló rendelkezést.

3.1.15 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak hatékony szankciórendszert kellene nyújtania, nem csupán az irányelvben meghatározott kötelezettségeket megszegő gyakorlatoktól való elrettentés miatt, de a jogi egyértelműség és a jogbiztonság is ezt kívánja ⁽³²⁾. Az EGSZB támogatja annak lehetőségét, hogy az Európai Bizottság által előzetesen meghatározott kereten ⁽³³⁾ belül a tagállamok – és ne az Európai Bizottság – alakíthassanak ki arányos, ám a különösen súlyos visszaélésektől való elrettentéshez elegendő büntetőjogi szankciókat.

3.1.16 Az EGSZB egyetért a rendszeres felülvizsgálatra vonatkozó záradék beillesztésével – a jelenlegi irányelvből ugyanis hiányzik –, hogy az irányelv ne avulhasson el egyhamar.

3.1.17 Számos panasz érkezett, hogy egyes tagállamok ⁽³⁴⁾ helytelenül ültették át az irányelv bizonyos rendelkezéseit, az EGSZB mégis meglepetten állapítja meg, hogy az Európai Bizottság – különösen az irányelv átültetésére kiszabott határidő (1997. április 30.) be nem tartásával kapcsolatban – semmit sem tett ezek ügyében. A határidőt csak két tagállam ⁽³⁵⁾ tartotta be. Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy az új irányelv tekintetében kevésbé legyen elnéző a közösségi jogszabályok átültetésével kapcsolatos efféle kirívó szabálysértésekkel szemben.

⁽³⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005. május 11-i 2005/29/EK irányelve (HL L 149., 2005.6.11., 22. o. – EGSZB-vélemény: HL C 108., 2004.4.30., 81. o.).

⁽³¹⁾ 94/47/EK irányelv, 11. cikk: „Az irányelv nem gátolja meg a tagállamokat abban, hogy a kérdéses területen a vásárlók védelme szempontjából kedvezőbb rendelkezéseket fogadjanak el, vagy tartsanak fenn, a Szerződés értelmében fennálló kötelezettségeik sérelme nélkül”.

⁽³²⁾ A 94/47/EK irányelv végrehajtásáról szóló 1999-es jelentésben az ugyanarra a mulasztásra kirótt szankciók rendkívül változatos palettája figyelhető meg a különböző tagállamokban: a pénzbírságtól kezdve a szerződés érvénytelenítésén és a gondolkodási időszak meghosszabbításán keresztül egészen a tevékenységek és az azzal kapcsolatos reklámtevékenység felfüggesztéséig.

⁽³³⁾ HL C 256., 2007.10.27., a szellemi tulajdonjogok érvényesítését biztosító büntetőjogi intézkedésekről, illetve CESE 867/2007 fin jelű véleménytervezet a környezet büntetőjog általi védelméről – mindketőnek Daniel Retureau az előadója.

⁽³⁴⁾ Spanyolország, Svédország, Luxemburg és Írország.

⁽³⁵⁾ Az Egyesült Királyság és a Német Szövetségi Köztársaság.

⁽²⁷⁾ A Portugáliai Legfelsőbb Bíróság 2004. március 4-i ítélete.

⁽²⁸⁾ Az EGSZB véleménye a 94/47/EK irányelvről – előadó: Manuel Ataíde Ferreira (HL C 108., 1993.4.19., 1. o.).

⁽²⁹⁾ A portugál jog esetében például az 1999. május 22-i 180/99. sz. törvényrendelet 45. cikkének (3) bekezdése ezt írja: „A turista szálláshoz való, az előző cikkben említett joga kifejezetten magában foglalja az üdülési kedvezményre jogosító kártyákról vagy klubokról, illetve turista- és más hasonló kártyákról szóló szerződésekben foglalt kötelmi jogviszonyt is”.

3.2 Konkrét megjegyzések

3.2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a 2. cikk (1) bekezdésének g) pontjában szereplő, a 7. cikk rendelkezéseivel kapcsolódó meghatározás túl szigorú, mivel a szerződések attól lesznek (egymást) kiegészítő jellegűek, hogy komplementaritás van közöttük. Nem az alárendeltséget kell tehát szempontként kezelni, hanem a komplementaritást, mivel a legtöbb szerződés – különösen amelyekhez hitel is kötődik – olyan szerződések mester-séges összekapcsolása, amelyek jogi természetüknél fogva jogilag különbözőnek tekintendők, így nem illik rájuk a javasolt meghatározás.

3.2.2 Az EGSZB nem ért egyet a 3. cikk (2) bekezdésének megfogalmazásával, különösen az írásos információt illetően, amelyet csak a „tájékoztatást kérő” fogyasztó kap meg, és ő is csak „adott esetben”. Mivel ez a cikk az olyan szerződéskötés előtti információkról szól, amelyek alapján a fogyasztó eldöntheti, hogy aláírja-e a szerződést vagy sem, az EGSZB úgy véli, hogy az effajta írásos információ nyújtását kötelezővé kellene tenni, és ennek beillesztésére ösztönzi az Európai Bizottságot.

3.2.3 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a 3. cikk (4) bekezdését, a 4. cikk (1) bekezdését, az I. melléklet l), a III. melléklet f), valamint a IV. melléklet d) pontját a jelenlegi irányelv 4. cikkében foglaltakhoz ⁽³⁶⁾ hasonló rendelkezésekkel helyettesítse, amelyek nagyobb fokú védelmet biztosítanak a fogyasztóknak. Az említett cikk nemcsak azt írja elő, hogy az információkat kötelező a fogyasztó tagállamának nyelvén biztosítani, hanem egyúttal hitelesített fordítást is kell készíttetni annak a tagállamnak a hivatalos nyelvére, amelyben az ingatlan tulajdon fekszik, különösen ha regisztrációs követelményekkel is számolni kell.

3.2.3.1 Az EGSZB már előre látja, ahogyan a szabványszerződés-készítők széles körben alkalmazzák majd azt a módszert, hogy a fogyasztók mindössze megerősíthetik az (előre) kiválasztott nyelvet, és nincs lehetőségük saját preferenciáik érvényre juttatására, sem alkura. Ez jelentősen csorbíthatja gazdasági érdekeiket.

3.2.4 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy módosítsa a 4. cikk (2) bekezdésének megfogalmazását, egészen pontosan törölje „a felek kifejezett megállapodása hiányában” kifejezést, mivel olyan jelentős információkról van szó, amelyeket nem lenne szabad az érintett felek szabad választásától függővé tenni. A múltbéli tapasztalatok azt mutatják, hogy ennek a kifejezésnek a hatására a kereskedők egyoldalúan szabványszerződést kínálnak fel, és a fogyasztónak nincs más választása, mint hogy azt elfogadja.

⁽³⁶⁾ A cikkben ez áll:

„A tagállamok jogszabályaikban rendelkeznek annak biztosításáról, hogy:

- [...] a 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott szerződést és okiratot a vásárló választása szerint [...] annak a tagállamnak a hivatalos nyelvén, illetve hivatalos nyelvei egyikén állítsák ki, amelyben a vásárló állandó lakóhelye található, vagy annak a tagállamnak a hivatalos nyelvén, illetve hivatalos nyelvei egyikén, amelynek a vásárló állampolgára. Mindazonáltal az a tagállam, amelyben a vásárló állandó lakóhelye található, előírhatja, hogy a szerződést minden esetben legalább a saját hivatalos nyelvén, illetve hivatalos nyelvein állítsák ki [...]
- az értékesítő ellátja a vásárlót a szerződés hiteles fordításával [...] annak a tagállamnak a hivatalos nyelvén vagy hivatalos nyelvei egyikén, amelyben az ingatlantulajdon fekszik”.

3.2.4.1 Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy a jogi egyértelműség és a jogbiztonság végett az Európai Bizottságnak tisztáznia, illetve szabványosítania kellene „a kereskedőn kívül álló körülmények” egyes típusait, amelyek a 4. cikk (2) bekezdése alapján a szerződés szerves részét képezik.

3.2.4.2 Még mindig ennél a cikknél maradva az EGSZB arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy rögzítse az információ közlésének módját: a megfogalmazásnak helyénvalónak, objektívnek és világosnak kellene lennie ⁽³⁷⁾, a szöveget pedig megfelelően nagy betűkkel kell kinyomtatni, hogy könnyen olvasható legyen ⁽³⁸⁾.

3.2.5 Az EGSZB azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy pontosítsa, mit ért az alatt, hogy „a kereskedő kifejezetten felhívja a fogyasztó figyelmét” (4. cikk (3) bekezdés), mivel a konkrét jogi tartalma nem világos.

3.2.6 Ha az 5. cikk (1) bekezdése úgy értendő, hogy az elállási jog érvényesítésére két időszak is rendelkezésre áll, akkor ebben az esetben az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy csak egy rendelkezést hozzon, amely a fogyasztót a végső szerződés aláírását követő 14 napon belül jogosítja fel elállásra, ha korábban már volt kötelező érvényű előszerződés, feltéve, hogy az ingatlant időközben nem használták.

3.2.7 Korábbi véleményeinek megfelelően az EGSZB arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy határozza meg az elállási jogról való értesítés módját annak biztosítása végett, hogy mindkét fél bizonyítani tudja az információ kézhezvételét. A jelenlegi irányelvben használt megfogalmazás ⁽³⁹⁾ e célnak jobban megfelel.

3.2.8 Az EGSZB úgy véli, hogy a 8. cikk címének inkább így kellene hangzania: „A jogok kötelező jellege”, mivel a cikk célja nem az irányelv kötelező jellegének meghatározása, hanem annak biztosítása, hogy a jogokkal szemben se kizárást, se korlátozást ne alkalmazzanak, függetlenül attól, hogy milyen jogszabály van érvényben.

3.2.9 A bírósági és közigazgatási jogorvoslat tekintetében az EGSZB a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv ⁽⁴⁰⁾ 11. és 12. cikkének rendelkezéseit helyénvalóbbnak tartja, mivel azok szélesebb területet ölelnek fel és átfogóbb jellegűek. Az EGSZB ezért arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a 9. cikk helyébe az említettekhez hasonló rendelkezéseket illesz-szen.

⁽³⁷⁾ Lásd például a portugál fogyasztóvédelmi törvény 8. cikkében foglaltakat.

⁽³⁸⁾ Lásd például a lisszaboni Fellebbviteli Bíróság 2001. május 3-i ítéletét.

⁽³⁹⁾ „igazolható módon”.

⁽⁴⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005. május 11-i 2005/29/EK irányelve (HL L 149., 2005.6.11., 22. o. – EGSZB-velemény: HL C 108., 2004.4.30., 81. o.).

3.2.10 Az EGSZB fel szeretné hívni az Európai Bizottság figyelmét a javaslat különböző nyelvi változataiban szereplő megfogalmazásokra, mivel bizonyos ügyek sokkal körültekintőbb fordítást igényelnek ⁽⁴¹⁾.

4. A javaslatban nem érintett kérdések

4.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a fent említett hiányosságok mellett a javaslat más kérdéseket is mellőz, amelyeket pedig az irányelv felülvizsgálatakor érdemes lenne megfontolni.

Konkréten az alábbiakról van szó:

- a) a bizonyítási teher rendszere;
- b) a szerződés be nem tartása vagy csak részleges betartása kockázatának elkerülése;
- c) az idegenforgalmi vagy szabadidős tevékenységekre használt épületek és épületrészek időben megosztott használatára (szállásadásra) vonatkozó szerződések használatával kapcsolatos korlátozások bevezetése ⁽⁴²⁾, hozzájárulva ezzel a minőség javításához és az ingatlanszektorban az effajta szerződésekben adódó visszaélések elkerüléséhez;
- d) az ágazatban folytatott tevékenység engedélyezésére és az arra való felhatalmazásra vonatkozó olyan szabályok kialakítása, melyek szerint a kérelmezőnek bizonyítania kell a technikai és pénzügyi feltételek meglétét;
- e) más közösségi eszközökhöz ⁽⁴³⁾ hasonlóan pénzügyi garanciák rendszerének kialakítása az esetleges fizetésképtelenség vagy csőd elleni védekezésül, nem kizárólag az építés alatt álló ingatlantulajdon vonatkozásában;
- f) előzetes regisztráció rendszerének kialakítása abban az országban, ahol a vállalkozási tevékenység folyik, illetve abban a tagállamban, ahol a vállalkozás székhelye található ⁽⁴⁴⁾;
- g) a területen tevékenységet folytató cégek európai szintű minősítési rendszerének kialakítása, valamint ezzel egy időben a tagállamok közötti korai előrejelző rendszer meglétének biztosítása, melynek célja a szabálysértések jelzése, amely a minősítés megvonását és a fogyasztók értesítését vonhatja maga után ⁽⁴⁵⁾;
- h) a mellékletekben az esetleges terhekről és kötelezettségekről szóló tájékoztatás kötelezettségének elrendelése, hogy a fogyasztók ne veszíthessék el használati jogukat például jelzáloggal terhelt ingatlan elkobzásakor ⁽⁴⁶⁾;
- i) a II. mellékletben a fogyasztó feljogosítása az ingatlantulajdon átvizsgálására, hogy az megfelel-e az építési terveknek;
- j) a személyes adatok védelmének biztosítása a jogok harmadik félre történő átruházásakor.

Kelt Brüsszelben, 2007. október 24-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁴¹⁾ A portugál változatban például a 2. cikk b) pontja értelmetlen, az I. melléklet j) pontja pontosan az ellenkezőjét írja, mint amit kellene, a 7. cikk (1) bekezdésében pedig – nyilvánvaló okokból – mind a jogi pontosság, mind pedig a címmel való összhang érdekében a „dissolvido” helyett a „resolvido” szó használata lenne helyénvaló.

⁽⁴²⁾ Lásd a 94/47/EK irányelvről szóló EGSZB-véleményt (HL C 108., 1993.4.19., 1. o.).

⁽⁴³⁾ A Tanács 1990. június 13-i 90/314/EGK irányelve a szervezett utazási formákról (HL L 158., 1990.6.23., 59. o.). EGSZB-vélemény: HL C 102., 1989.4.24., 27. o.

⁽⁴⁴⁾ EGSZB-vélemény a 94/47/EK irányelvről (HL C 108., 1993.4.19., 1. o.).

⁽⁴⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 12-i 2006/123/EK irányelve a belső piaci szolgáltatásokról (HL L 376., 2006.12.27., 36. o.). EGSZB-vélemény: HL C 221., 2005.9.8., 113. o.

⁽⁴⁶⁾ EGSZB-vélemény a 94/47/EK irányelvről (HL C 108., 1993.4.19., 1. o.).